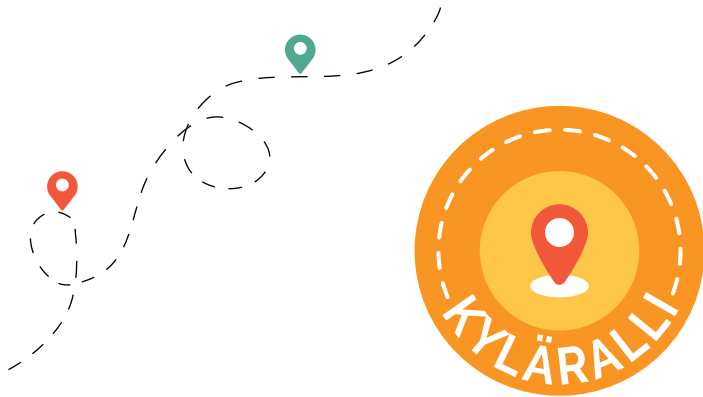

**KÄSI-
KIRIA**

Ralli, jota ei voiteta vauhdilla vaan tiedolla, taidolla ja taktikoiden

Kyläralli on uudenlainen tapa matkailla maaseudulla ja nauttia päivästä kylillä leikkimielisen kisan lomassa. Kisassa kierretään alueen kyliä suorittaen erikoiskokeita ja kylmäasemia, nauttien samalla kylien oheisohjelmasta.

KYLÄRALLI-SANASTOA

EK = Erikoiskoe eli kylän järjestämä tehtäväpiste, jossa suoritetaan toiminnallinen tai tietovisatehtävä

KA = Kylmäasema eli reitin varrelle sijoitettu pysähdyspaikka, josta saa extra-pisteitä. Pisteellä ei ole päivystystä

Rallipassi = joukkueille jaettava paperilehdykäinen, joka ohjaa joukkuetta reitillä, ja johon joukkue kerää pisteet

Action Track -pelisovellus = Kylärallia voidaan pelata myös älypuheliin ladattavalla pelisovelluksella

KYLÄRALLIKALUSTO eli tarvittavat resurssit

- Starttimoottori: Henkilö, joka toimii ”koordinaattorina” ja kokoaa ydinporukan kasaan.
- Kuski: Rallitoimikunta eli ydinporukka (EK-pisteiden edustus), joka pitää suunnittelupalavereita ja ohjailee valmisteluja.
- Polttoaine: Motivoituneet kyläläiset ja toimijat, jotka osallistuvat tapahtuman järjestämiseen.
- Ohjaustehostin: Rahoitus. Heti suunnittelun alkuvaiheessa kannattaa pohtia mahdollisia yhteistyökumppaneita. Sponsoreiden ja mainostajien avulla Kyläralli voidaan toteuttaa hyvinkin kevyellä budjetilla.
- Rallitiimi: Joukkue osallistuu Kyläralliin haluamallaan kulkuneuvolla. Rallitiimin koon voi rajata esim. max 6 henkilöä.

KYLIEN VÄLISEN YHTEISHENGEN NOSTATUS • KYLÄRAJOJA RIKKOVAA TOIMINTAA • YHTEISTYÖ PAIKALLISTEN YRITYSTEN KANSSA • KUNNAN JA KYLIEN VÄLINEN YHTEISTYÖ • MAASEUTUMATKAILUN KEHITTÄMINEN

- Maali: Kylärallin tavoite. Onnistunut tapahtuma tuo hyötyä kylille ja kylien väliselle yhteistyölle sekä kehittää ja innostaa matkailua kylillä.

kylaralli.fi

kymenlaaksonkylat.fi

phkylat.fi

uudenmaankylat.fi

Kyläralli-hankkeessa toteutettiin kolme eri Kyläralli-tapahtumaa Kymenlaaksoissa, Päijät-Hämeessä ja Uudellamaalla sekä tuotettiin tämä Kyläralli-käsikirja.

Hankkeen rahoituksen mahdollistivat Leader Pohjois-Kymen Kasvu ry, Päijänne-Leader ry sekä Leader Ykkösakseli ry.

KYLÄRALLIJÄRJESTÄJÄN TARKISTUSLISTA

Alla oleva tarkastuslista etenee Kyläralli-käsikirjan osioiden mukaisesti. Merkkää rasti ympyrään kun asia on hoidettu.

- ☐ Kootaan rallitoimikunta ja pidetään ensimmäinen suunnittelupalaveri
- ☐ Päätetään ajankohta, erikoiskokeiden määrä ja reitti
- ☐ Päätetään erikoiskokeiden tehtävistä, pisteytyksestä ja oheishjelmasta
- ☐ Suunnitellaan kylmäasemien paikat
- ☐ Päätetään Kylärallin startista ja maalista sekä oheishjelmasta
- ☐ Etsitään yhteistyökumppaneita
- ☐ Pyydetään palkintoja
- ☐ Otetaan yhteys poliisiin ja pelastusviranomaiseen
- ☐ Otetaan yhteys SPR:ään ensiapupäivystyksen järjestämiseksi
- ☐ Luodaan Facebook-tapahtuma
- ☐ Tuotetaan tapahtuman verkkosivut
- ☐ Valmistellaan markkinointimateriaali
- ☐ Otetaan yhteyttä median edustajiin
- ☐ Ilmoitetaan tapahtumasta tapahtumakalentereihin ja ilmaispalstoille
- ☐ Valmistetaan Rallipassi
- ☐ Otetaan käyttöön pelisovellus
- ☐ Markkinoidaan, mainostetaan ja viestitään!
- ☐ Hoidetaan jälkimarkkinointi
- ☐ Pidetään palautepalaveri ja tehdään palautekysely

**IHAN UDELLA, TOIMINNALLISELLA TAVALLA • KOKEMUSTEN JAKAMINEN
MUIDEN JÄRJESTÄJIEN KANSSA – VERTAISTUKI • MAAKUNTIEN VÄLINEN
YHTEISTYÖ • AIDOSTI KIVAA TEKEMISTÄ • TOIMINTAA JA TEKEMISTÄ**

SISÄLLYS

Mikä Kyläralli? _ _ _ _ _	6
Kylärallitoimikunta _ _ _ _ _	8
Kylärallin ajankohta _ _ _ _ _	9
EK-pisteiden määrä _ _ _ _ _	9
Kylärallin kesto _ _ _ _ _	9
Reititys _ _ _ _ _	9
ErikoisKokeet ja KylmäAsemat _ _ _ _	11
Tulosten julkistaminen ja palkitsemiset _	14
Kyläralli-päivä _ _ _ _ _	16
EK-pisteiden merkitseminen _ _ _ _	16
Kylmäasemien merkitseminen _ _ _	17
Rallipäivän resurssit _ _ _ _ _	17
Tapahtuman yhteistyökumppanit _ _ _	18
Luvat ja vakuutukset _ _ _ _ _	19
Tapahtuman markkinointi ja tiedotus _ _	20
Rallipassi _ _ _ _ _	22
Pelisovellus osana Kylärallia _ _ _ _	23
Jälkimarkkinointi ja palautteenkeruu _ _	27

MIKÄ KYLÄRALLI?

Kyläralli sen nykyisessä muodossa sai alkunsa vuonna 2017, kun joukko aktiivisia iittiläisiä päätti ryhtyä järjestämään tapahtumaa, jossa osallistujat pääsevät tutustumaan kylien helmiin leikkimielisen kisailun lomassa. Samalla haluttiin madaltaa kylälaisten kynnystä vierailla naapurikylissä ja tiivistää kylien välistä yhteistyötä. Leikkimielinen kilpavarustelu myös kylien kesken toisi yhteistyölle uutta potkua. Syntyi Kyläralli, jossa joukkueet kiertävät kyliä suorittaen toiminnallisia ja visailutehtäviä. Oman lisämausteensa peliin antoi Action track -pelisovellus, jonka avulla joukkue pystyi seuraamaan sekä omaa että kilpakumppaneiden etenemistä reaaliajassa.

Ensimmäisen rallin onnistuttua päätettiin laajentaa aluetta. Kylä-

ralli päätettiin järjestää alueiden välisenä hankkeena, jossa kolmen maakunnan alueella testataan kolmea eri rallia – perimmäiseltä ajatukseltaan samanlaisia, mutta kuitenkin kylien ja järjestäjien omannäköisikseen muokkaamia ralleja. Hanke toteutettiin kesällä 2019 ja se ruutuliputti kisamatkalle lähemmäs sata autokuntaa tutustumaan kylien toimintaan. Hankkeen tuotoksena syntyi myös tämä käsikirja, jonka toivomme aktivoivan toimijoita eri puolelta Suomea järjestämään Kyläralleja tulevana kesinä, miksei talvisinkin.

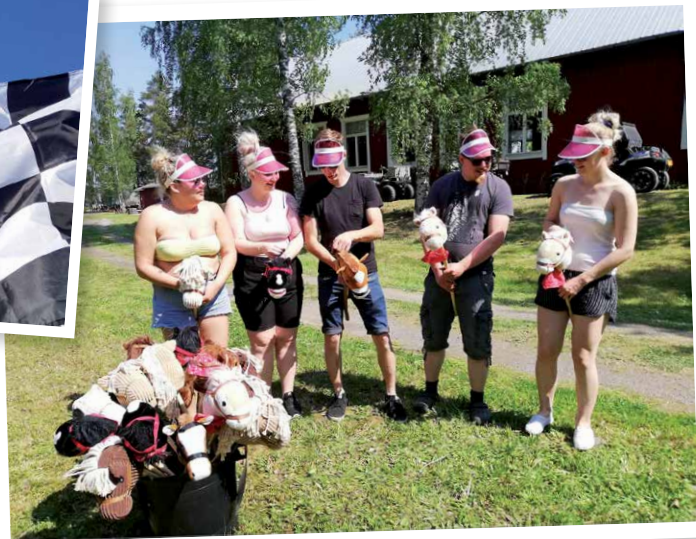
Kylärallin tarkoituksena on tarjota tietyn alueen toimijoille oivallinen tapa kehittää maaseutumatkailua, jonka myötä markkinoidaan oman alueen helmiä ja vahvistetaan paikallisten toimijoiden

» Päijät-Hämeen Kylärallin 2019 rallitiimejä maalissa.

» Keppi- hevostelua Säyhteessä.

yhteistyötä, unohtamatta Kylärallin kylille tarjoamia varainhankintamahdollisuuksia. Kyläralli-tapahtuma houkuttelee alueelle lähi- ja maaseutumatkailusta kiinnostuneita henkilöitä ja madaltaa kynnystä tutustua naapurikyliin. Kylärallikokeiluista saamamme palautteen perusteella yhtenä tapahtuman suurimmista anneista pidettiin juuri sitä, miten Kylärallin kautta paikalliset voivat löytää ne oman alueen unohduksissa olleet helmet. Aina ei tarvitse lähteä merta edemmäs kalaan.

Kyläralli on mahdollista toteuttaa ilman että taustalla häärii sen suurempaa vastuuorganisaatiota. Sitoutuneet kyläläiset sekä alueen kunnat ja yhteistyökumppanit voivat mahdollistaa tapahtuman

järjestämisen hyvinkin kevyellä budjetilla. Kylärallin järjestelyissä opastaa tämä käsikirja sekä *kylaralli.fi*-sivustolta löytyvä lisätietopaketti, joka sisältää mm. tapahtuman logon, markkinointimateriaalia, kylttimalleja, mallin pelastussuunnitelmasta sekä yksityiskohtaisemmat ohjeet pelisovelluksen käytöstä. Tapahtumaan saatavasta lisätuesta ja siihen liittyvistä maksuista sovitaan erikseen kunkin järjestäjätahon kanssa.

Kiitämme kaikkia Kyläralli-hankeeseen osallistuneita sekä vaikuttaneita tahoja ja toimijoita!

Elina Seppänen

kyläasiamies
Kymenlaakson Kylät ry

KYLÄRALLITOIMIKUNTA

Kuka toimii tapahtuman moottorina? Idea tapahtuman järjestämiseen voi syntyä keneltä tahansa yksittäiseltä henkilöltä tai vaikka kyläyhdistyksen sisällä. Jos alue ei ole tuttu tai naapurikylän toimijat ovat vieraampia, voi olla yhteydessä esimerkiksi maakunnalliseen kyläyhdistykseen tai paikalliseen Leader-toimijaan, joista osataan antaa alueen kyläyhdistysten yhteystietoja. *On tärkeää, että jokaiselta osallistuvalla kylältä saadaan mukaan vähintään yksi, tapahtuman toteuttamiseen sitoutunut vastuhenkilö.* Tapahtumassa mukana olevien kyllien edustajat muodostavat yhdessä rallitoimikunnan.

Rallitoimikunnan on hyvä kokoontua vähintään kerran kuu-

kaudessa. Tapaamisista pidetään muistiot, joka lähetetään kaikille rallitoimikunnan jäsenille. Rallitoimikunta voi lisäksi perustaa esimerkiksi WhatsApp-ryhmän, jonka avulla viestiminen varsinkin tapahtumapäivänä on nopeaa.

Ensimmäisessä kokouksessa kannattaa laatia kaikille jaettava ajantasainen yhteystietolista, johon on merkitty vastuuhenkilöiden puhelinnumero ja sähköposti sekä erikoiskokeen tarkka osoite. Listaa on helppo päivittää sitä mukaa, kun tehtävistä ja oheisohjelmasta saadaan lisätietoa.

Kun rallitoimikunta on kasassa ja kaikki ovat sitoutuneita tapahtuman järjestämiseen omalla pienellä

» Päijät-Hämeen rallitoimikunnan ensimmäinen kokoontuminen keväällä 2019.

suurella panoksellaan, tapahtuman järjestäminen on vaivattomampaa. Rallitoimikunnan ensimmäisenä tehtävänä on päättää Kylärallin sisällöstä alla olevan listauksen mukaisesti;

KYLÄRALLIN AJANKOHTA

Rallitoimikunnan ensimmäisenä tehtävänä on päättää Kylärallin ajankohdasta. Millainen rallipäivä soveltuu parhaiten juuri teidän alueellenne? Järjestetäänkö alueella samaan aikaan muita kylätapahutumia, jotka mahdollisesti tukevat tai kenties haittaavat Kylärallin järjestämistä? Yksi mahdollisuus on järjestää Kyläralli valtakunnallisena Avoimet Kylät-päivänä kesäkuun toisena lauantaina, josta saa jo valmiiksi vetoapua markkinointiin. Avoimet Kylät -päivään voi tutustua avoimetkylat.fi-sivustolla.

EK-PISTEIDEN MÄÄRÄ

Ek-pisteiden lukumäärä määrittelee rallin toteutustavan – kiertävätkö osallistujat kaikki pisteet vai valitsevat kiinnostavimmat tehtävät ja kyläkohteet ja etenevät reitillä sen mukaisesti? Otetaanko Kyläralliin mukaan kaikki halukkaat kylät ja toimijat vai valitaanko mukaan tietty määrä EK-pisteitä, jotka kaikki on mahdollista käydä läpi peliajan puitteissa.

KYLÄRALLIN KESTO

Kylärallin keston vaikuttaa edellisessä kohdassa päätetty EK-pis-

teiden määrä. Peliakaa suunniteltaessa on hyvä ottaa huomioon seuraavat asiat:

- aikaa on varattava reilusti tehtävän suorittamiseen, mahdolliseen jonottamiseen, välimatkoihin sekä kylään tutustumiseen
- joukkueet myös usein pysähtyvät peliajasta riippuen kerran tai kaksi lounastamaan jollekin EK-pisteelle tai matkanvarrella sijaitsevaan ruokapaikkaan joka vie aikaa
- alueella järjestettävät muut päällekkäiset tapahtumat
- EK-pisteellä on oltava päivystys ja oheishjelmaa koko tapahtuman ajan
- paikallisten yritysten aukioloajat – sovitetaanko peliaika yritysten aukioloihin vai onko yritysten mahdollista pidentää aukioloaikoja?
- sopiva aika tapahtumalle voisi olla noin 5–6 tuntia klo 9–17 välillä, mutta tämäkin on täysin rallitoimikunnan päätettävissä oman alueen tarpeiden mukaisesti

REITITYS

Osallistuvat joukkueet eli rallitiimit voidaan ohjeistaa kulkemaan tiettyä reittiä pitkin ja numeroida EK-pisteet sen mukaisesti. Tällöin tapahtumalle määritellään lähtö- ja maalipiste, joista kaikki rallitiimit starttaavat ja päättävät pelin ruutulipun alle. On kuitenkin hyvä huomioida, että tämä voi aiheuttaa ruuhkaa EK-pisteille tai aiheuttaa turhaa ajelua kauempaa saapuville.

Peli voidaan toteuttaa myös niin, että sovittun peliajan puitteissa Kylärallin voi aloittaa miltei EK-pisteeltä tahansa ja tehtävät voi suorittaa joukkueen haluamassa järjestyksessä. Pelin voi tällöin myös päättää mille Ek-pisteelle tahansa palauttamalla rallipassin pisteen järjestäjille. Tämä mahdollistaa sen, että joukkueet voivat halutessaan taktikoida ja sovittaa reitin omien toiveidensa mukaisesti. Tässäkin vaihtoehdossa voidaan jollekin pisteelle järjestää virallinen startti oheishjelmineen, johon joukkueet voivat halutessaan saapua. Toivot-

tavaa myös olisi että mahdollisimman moni saapuisi pelin jälkeen ”viimeiselle EK-pisteelle” eli tulosten julkistamistilaisuuteen.

Huomioitavaa! Mikäli peliin mukaan pääsy mahdollistetaan miltei vain EK-pisteeltä, on ensiarvoisen tärkeää, että EK-pisteillä päivystävät toimijat osaavat kertoa joukkueille Kylärallin säännöt, ja että jokaiselle EK-pisteelle on toimitettu jaettavaksi Rallipasseja.

Esimerkkilukuja Kylärallin aikataulutuksesta Kymenlaaksossa:

- Ajankohta 8.6.2019
- Peli-aika 12–16.30
- Pisteiden lasku 16.30–17.00
- Tulosten julkistaminen klo 17.00
- EK-pisteitä 8
- KA-pisteitä 5
- Matkan pituus ohjeellisen reitin mukaan noin 100 km
- Pysähtymisaikaa tehtäväpisteellä n. 10 min + muuta aikaa kohteissa noin 20 min
- Joukkueita reitillä 34

Palautteen perusteella aikataulutus soveltui kilpailuhenkisimmille rallistiimeille erittäin hyvin, mutta osa tiimeistä olisi voinut viettää aikaa kylillä pidempäänkin, ja käyttää enemmän aikaa ruokailuun ja vapaamuotoiseen oleskeluun. Osa joukkueista aloitti kisan vasta ilta-päivästä, eikä täten ehtinyt kiertää kaikkia EK-pisteitä. Pisteidenlaskuun olisi pitänyt varata vähintään 45 minuuttia puolen tunnin sijasta.

» Kymenlaakson Kyläralli-kartta.

ERIKOISKOKEET JA KYLMÄASEMAT

EK-PISTEET ELI

KYLIEN ERIKOISKOKEET

EK-pisteet tarjoavat haasteellisuutta ja hauskaa tekemistä kaikille ikäluokille. Tehtävät voivat olla toiminnallisia tai tietovisapohjaisia, liittyen esimerkiksi kylän toimintaan tai historiaan. Kyläralleihin on osallistunut opiskelijoita, lapsiperheitä, polttariporukoita, eläkeläisryhmiä sekä työ- ja harrasteporukoitakin. Erikoiskokeiden sisällöt on hyvä laatia niin, että ne soveltuvat kaikkeinikäisille ja tehtävän voi suorittaa joko yksi henkilö tai koko joukkue. Suosituimpia ovat olleet koko tiimiä osallistavat tehtävät.

Esimerkkitehtäviä Kymenlaakson, Uudenmaan ja Päijät-Hämeen Kyläralleista:

- Sonnin sieppaus: Sonniksi pukeutunut kylätoimija juoksee pellolla ja joukkue nappaa tämän kiinni.

- Puusuksihiihto: Puusuksilla hiihdetään pitkin peltoa. Tästä voi rakentaa myös viestilajin, jotta jokainen joukkueessa pääsee osallistumaan tehtävään.
- Puiden tai lintulajien tunnistus.
- Sup-lautailu: Paikallinen yrittäjä yhdessä kyläläisten kanssa järjesti EK-pisteen kylän rannassa.

- Maitokärrviesti: Vesiämpäreiden kuljetus maitokärryillä. Kuinka nopeasti ja vähän läikyttämällä selviää reitistä.

» Rallitiimin pisteet kirjataan Rallipassiin tai skannataan puhelimella pelisovellukseen QR-koodilapun mukaisesti.

Pisteytys:

Kylärallin pisteytys on hyvä miettiä valmiiksi niin, että pisteiden antaminen ja laskeminen on täysin selkeää niin järjestäjille kuin osallistujillekin. Kunkin EK-pisteen edustajien on hyvä pohtia keskenään, millainen suoritus oikeuttaa millaiseen arvioon ja pistemäärään. On hyvä muistaa, että pisteitä jaetaan pilke silmäkulmassa. Hyväksi havaittu pisteytysjärjestelmä voi olla esimerkiksi seuraavanlainen:

Toiminnallinen EK-piste

50 p. = saapuminen EK-pisteelle

+

10 p. = Ok suoritus /

50 p. = Hyvä suoritus /

100 p. = Täydellisyyttä

hipova suoritus

Tietovisa EK-piste

50 p. = saapuminen EK-pisteelle

+

0–100 p. vastausten perusteella.

Tällöin maksimipistemäärä kaikilta EK-pisteiltä on 150 p. Tietovisoissa pisteytys on oltava selkeä, jotta pisteet ovat nopeasti laskettavissa, mikä helpottaa myös kokonaispisteiden laskua pelin päättyttyä. HUOM! Rallitiimejä voi tsempata käymään kauempana sijaitsevilla EK-pisteillä antamalla saapumisen ta tuplapisteet.

KA-PISTEET ELI KYLMÄASEMAT

Reitin varrelle voi sijoittaa kylmäasemia, mikäli peliin halutaan lisää tehtäväpisteitä ja pysähdyspaikkoja. Kylmäasema on tehtäväpaikka, jossa ei fyysisesti päivästä kukaan. Kylmäasema voi olla esimerkiksi nähtävyys tai muu alueen matkailua kehittävä paikka, jossa joukkueen tulee pysähtyä ja napata pisteet. Maanomistajalta kannattaa varmistaa lupa ja samalla ilmoittaa, että kyseisenä päivänä alueella voi olla normaalia poikkeavaa liikennettä.

Jonkun rallitoimikunnasta tulee viedä etukäteen sovituille kylmäasemille A3-kokoiset kyltit, josta käy selkeästi ilmi Kylmäasema ja pisteidenkeräystapa. Pisteet kerätään joko pelisovellukseen nappaamalla kylmäasemalta QR-koodi tai vaihtoehtoisesti rallipassiin nappaamalla kylmäasemalta esimerkiksi tietynlainen koodi/kuvio.

Huomioitavaa! Pysähdyspaikan on oltava turvallinen. On otettava huomioon, että kylmäasemalla saattaa pysähtyä samanaikaisesti useampikin joukkue.

Pisteytysesimerkki:

Jokaiselta kylmäasemalta joukkue saa 50 p.

Oheisohjelma EK-pisteillä:

EK-pisteille kannattaa kehittää oheisohjelmaa – palvelemaan joukkueita, mahdollisia tehtäväpisteelle jonottajia sekä markkinoimaan

kylän toimintaa ulospäin. Kannattaa myös huomioida varainhankintamahdollisuus. EK-piste ja sen ympärille kehitetty oheisohjelma toimivat eräänlaisena käyntikorttina kylälle ja sen takia kylän/tapahtuman ”tuotteistamiseen” kannattaakin käyttää tovi.

Oheisohjelman järjestämisestä vastaavat kylien toimijat. Myös paikalliset yritykset ja yhdistykset on hyvä kutsua mukaan tuottamaan sisältöä ja/tai tarjoamaan palveluitaan. Yhteyshenkilönä rallitoimikunnan suuntaan toimii EK-pisteen edustaja. Oheisohjelmasta ja tarjoiluista on hyvä päättää ajoissa, ja asiaa käydä läpi myös rallitoimikunnassa. Tällöin vältytään päällekkäisyyksiltä. Jokaisella EK-pisteellä ei kannata olla myynnissä samoja tuotteita. Kannattaa myös huomioida keliolosuhteet. Mikäli tapahtuma järjestetään helteisenä kesäpäivänä, kannattaa pisteille ottaa myyntiin vesipulloja.

Pohdittavaa! EK-pisteitä ja oheisohjelmaa suunniteltaessa on mahdollisuuksien mukaan otettava huomioon esteettömyys. Miten esimerkiksi liikuntarajoitteiset pääsevät osallistumaan tapahtumaan.

» litin kunnan piste
kirkonkylän EK-pisteen
vieressä.

TULOSTEN JULKISTAMINEN JA PALKITSEMISET

Palkitsemistilaisuus kannattaa järjestää mahdollisuuksien mukaan keskeisellä paikalla olevan paikan ympärille, mikä muutoinkin houkuttelee ihmisiä paikan päälle ja tarjoaa oheisohjelmaa. Joukkueet saapuvat "maaliin" eri aikaan ja nopeimmille on hyvä tarjota kevyttä oheisohjelmaa ja tarjotta-

vaa. Tässä tilanteessa esimerkiksi kesäkahvila lisää odottelevien joukkueiden viihtymistä ja helpottaa rallitoimikunnan järjestelytaakkaa.

Kylärallin palkintoluokat ja tulosten julkistaminen suunnitellaan rallitoimikunnassa etukäteen, jottei aiheuta sekaannusta h-hetkellä. Koska Kyläralli houkuttelee osal-

» Päijät-Hämeen Kylärallin
tyylisarjan palkitut.

» Kunniakirjat.

listujia vauvasta vaariin, on palkintoluokkia hyvä olla useampia jokaiseen makuun. Kylärallissa voi palkita esimerkiksi seuraavissa sarjoissa.

- PERHEET
- PARAS TIIMINIMI
- TYYLI: paras tiimiasu
- PISTEET: korkein pistesaalis
- ARVONTA: kaikki tiimit osallistuvat

Rallitoimikunnan tulee etukäteen sopia kuka tai miten päätetään parhaan tyylin ja tiiminimen palkitsemisesta. Päätöksen voi tehdä esimerkiksi rallitoimikunta, joka voi tapahtumapäivän aikana lähettää kuvia ja ehdotuksia palkittavista toisilleen Whatsapp-ryhmän välityksellä.

Palkinnot on hyvä koota esimerkiksi paikallisista tuotteista, paikalli-

silta yrittäjiltä. On hyvä huomioida, että palkinnot olisivat soveltuvia kaikenikäisille rallitiimiläisille.

Mikäli osallistujia on paljon, kannattaa pisteiden laskuun varata aikaan minimissään puoli tuntia, mielellään enemmänkin. Odotellessa osallistujat voivat nauttia oheisohjelmasta ja tarjoiluista. Etukäteen on sovittava ketkä laskevat pisteet, kuka julkistaa voittajat ja kuka jakaa palkinnot. Tulosten julkistamisten yhteydessä on hyvä mainita voittajajoukkueiden pistemäärät, ja tarjota joukkueille mahdollisuutta tarkistaa listalta oma sijoituksensa. Näin varmistetaan pelin läpinäkyvyys, eikä joukkueille jää epäselvyyttä omasta suorituksesta.

Parhaiten sijoittuneille voi tulostaa kunniakirjat ansioituneesta suorituksesta Kylärallissa.

KYLÄRALLI-PÄIVÄ

» Kyläralli-kylltti
(100 x 130 cm) paikoillaan.

EK-PISTEIDEN MERKITSEMINEN

Isot Kyläralli-kylltit tulisi sijoittaa tehtävän suorituspaikan välittömään läheisyyteen, jotta rallitiimit osaavat suunnata oitis suorituspaikalle. Etenkin jos paikalla on paljon muuta oheisohjelmaa ja ihmisiä, voi tehtävän suorituspaikka olla vaikeasti havaittavissa.

Mikäli EK-pisteen ja oheisohjelman sujumisen kannalta autoja ei haluta parkkeerattavan-tietylle alueelle, on hyvä ohjeistaa joukkueet parkkialueelle erillisin kyltein tai jos mahdollista, käyttää talkoo-voimaa parkkiohjaajina.

On hyvä muistaa, että osa rallitiimiläisistä voi suunnistaa

perinteisen kartan avulla. Tällöin opastuskylttejä tulisi olla myös tienristeyksissä sekä sellaisissa kriittisissä paikoissa, joissa rallitiimi saattaisi ajaa harhaan.

Lisäksi on hyvä pohtia, haluaako EK-pisteen päivystäjät pukeutua yhtenevästi tapatumapäivänä. Osallistujille voidaan myös teettää esimerkiksi pieniä Kyläralli-tarroja, joita joukkueet voivat liimata autoihin ja rinnuksiin tiimitarroiksi. Ruutulippu tms. on myös hauska lisä starttiin ja maalin.

» litin Tiltu heilutti Kylärallin virallisesti alkaneeksi.

» Kylmä-
asemakyltti
ja kynä asen-
nettuna Tuulis-
pään rannalle.

KYLMÄASEMIEN MERKITSEMINEN

Kylmäasemalle viedään tapahtumapäivän aamuna esimerkiksi A3-kokoinen kyltti, johon on selkeästi merkitty Kylärallin logo sekä pisteidenkeräystapa. Pisteet voidaan kerätä joko pelisovellukseen tai merkkiaamalla rallipassiin kyltin osoittama kuvio/koodi. Kylmäasemalle on hyvä jättää muutamia kyniä. Erilaisia kylttipohjia on saatavilla kylaralli.fi -sivustolta.

Kyläralli-päivänä jokaisella EK-pisteellä tulee olla:

- Rallipasseja, mikäli aloitus suoritetaan kyseiseltä pisteeltä tai joukkue on hukannut oman passinsa.
- QR-koodilaput, mikäli peliä pelataan pelisovelluksella.
- Yhteystietolista, muun muassa EK-pisteet ja mahdollinen EA-päivystys.

RALLIPÄIVÄN RESURSSIT

On erittäin tärkeää, että kaikki järjestäjät ovat tietoisia päivän

kulusta. Rallitoimikunnan tulee siis käydä päivän tapahtumat ja mahdollinen sovelluksen käyttö tarkasti läpi ennen tapahtumaa ja rallitoimikunnan jäsenten on vietävä tämä tieto eteenpäin omalle EK-pisteelle. Epäselvyys ja turha säätäminen EK-pisteellä ei ole eduksi ja saattaa aiheuttaa mielipahaa kilpailuhenkisimmille tiimiläisille.

Rallitoimikunnan tulee jakaa etukäteen tapahtumapäivän työtehtävät ja vastuualueet. Rooleja voi olla Kylärallista ja resursseista riippuen monia ja suositeltavaa olisi päättää etukäteen ainakin seuraavista tehtävistä:

- Sovellusvastaava
- Yleisvastaava
- Tapahtuman tallentaminen kuvan ja tekstin muodossa
- Pisteiden lasku ja palkitsemiset; kuka vastaa loppujuonnosta ja kiitoksista. Kunnan edustaja, yhteistyökumppanin vai rallitoimikunnan edustaja?
- Vastuuhenkilö ja tuuraaja jokaiselle tehtäväpisteelle

TAPAHTUMAN YHTEISTYÖKUMPPANIT

Kylärallin alueellisesta kattavuudesta johtuen rallireitin varrelle osuu vääjäämättä monta kylää ja toimijaa. Paikalliset toimijat, kunta mukaan lukien kannattaa houkutella Kylärallin yhteistyökumppaniksi. Yhteistyökumppaneilla on suuri merkitys tapahtumalle ja mukaan kannattaakin pyytää paikallisia mainostajia ja sponsoreita, jotta tapahtumalle saadaan lisäresursseja.

Yhteistyö voi perustua esimerkiksi viestinnälliseen ja/tai taloudelliseen yhteystyöhön. Yhteistyökumppaneilta on mahdollista saada taloudellista vetoapua sitä vastaan, että yritykselle tarjotaan näkyvyyttä tapahtumamarkkinoinnissa. Lisäksi yhteistyökumppanit voivat olla mukana palkitsemassa Kylärallin voittajia, ja tätä kautta tieto paikallisista tuotteista ja tapahtumista saadaan esille.

Yhteistyökumppanit voivat viestiä tapahtumasta omissa verkostoissaan.

- Voisiko paikallinen painotalo osallistua rallipassin painatuskustannuksiin?

- Haluaisiko kunnanjohtaja tai kunnan matkailupuolen edustaja toimia tapahtuman suojelijana ja olla ruutuliputtamassa joukkueet matkaan?
- Tuote- ja elämyspalkintoja paikallisilta toimijoilta?
- Millä muulla tavoin paikalliset yritykset voisivat näkyä ja kuulua reitin varrella ja EK-pisteillä?
- Pystytäänkö yhteistyökumppaneiden avustuksella kustantamaan tapahtumamainos?

» Yhdellä EK-pisteellä kisattiin kauko-ohjattavilla autoilla, jotka sponsoroivat tapahtuman yhteistyökumppani.

LUVAT JA VAKUUTUKSET

Kun rallitoimikunta on tehnyt päätökset Kylärallin ajankohdasta, reitistä ja EK-pisteistä sekä osaa arvioida osallistujamäärän, on aika ottaa yhteyttä lupaviranomaisiin. Tämä kannattaa tehdä hyvissä ajoin, jo muutamaa kuukautta ennen tapahtumapäivää, jotta viranomaisilmoitukset ehditään toimittamaan ajoissa. Myöhässä toimitettuja hakemuksia ei käsitellä.

Yleisimpiä viranomaisille tehtäviä ilmoituksia ja selvityksiä ovat ilmoitus yleisötilaisuuden järjestämisestä sekä tapahtumasta laadittava pelastussuunnitelma. Koska Kylärallien sisältö ja alueet poikkeavat hyvin paljon toisistaan, on rallitoimikunnan tärkeää olla yhteydessä oman alueen pelastusviranomaiseen ja selvittää lupien tarve omalla alueella.

Paikalliselta SPR:ltä tai VPK:lta kannattaa tiedustella mahdollisuutta järjestää ensiapupäivystys johonkin keskeiselle paikalle reitin varrelle. Kaikille EK-pisteille on myös hyvä varata käsisammutin ja/ tai sammutuspeite.

Joukkueet liikkuvat reitillä omalla vastuullaan, ja tämä lause

kannattaa mainita kaikessa tapahtumamarkkinoinnissa ja rallipassissa.

Muita mahdollisia luvanvaraisia asioita:

- Mikäli palkitsemistilaisuudessa soitetaan musiikkia livenä, nauhalta tai äänitteeltä, tapahtuman järjestäjä voi joutua mak samaan teostomaksuja. Asiasta lisätietoa teosto.fi ja gramex.fi.
- Mikäli joukkueet ohjataan kulkemaan jotakin tiettyä reittiä ja yksityistietä pitkin, tapahtuman järjestäjän olisi hyvä kysyä lupa kulkuun tiekunnalta.

TAPAHTUMAN MARKKINOINTI JA TIEDOTUS

Kylärallille olisi hyvä luoda kotisivu tai esimerkiksi Facebook-tapahtuma eli yksi osoite, josta kiinnostuneet saavat perustiedon tapahtumasta. *Kylaralli.fi*-sivustolla voi käydä tutustumassa aikaisempiin Kyläralleihin ja niistä kertoviin kotisivuihin.

Kymenlaakson Kylät ry hallinnoi *kylaralli.fi* -sivustoa, johon voidaan lisätä tieto kulloinkin meneillään olevista Kyläralleista sekä tehdä

linkityksiä tapahtumien omille sivuille. Sisällöntuotannot *kylaralli.fi* -osoitteeseen ovat mahdollisia, mutta niiden kustannuksista sovitaan aina erikseen tapahtuman järjestävän tahon ja Kymenlaakson Kylät ry:n välillä.

Yksi maksuton ja perusvarma kotisivuohjelmisto on Google Sites, jonne käyttäjä voi maksuttomasti luoda oman simpppelin nettisivun. Sivustolle kerätään

kaikki yleinen ja oleellinen tieto Kylärallista. Sivuston osoitetta voidaan jakaa eteenpäin esimerkiksi sosiaalisessa mediassa.

Tapahtumalle voidaan myös luoda Facebook-tapahtuma. Tämä on melko helppoa ja maksutonta. Halutun tiedon löytämisen tapahtumasivulta voi kuitenkin olla vaikeaa, kun tietoa alkaa kerääntyä paljon ja osa tärkeistä tiedoista katoaa päivitysten alle. Tämän vuoksi suositellaan, että

» *Kylaralli*-sivuston etusivu.

tapahtumalla luotaisiin myös oma erillinen kotisivu.

Kotisivuille voidaan lisätä ennakkoilmoittautuminen tapahtumaan. Tämä ei ole pakollista, mutta antaa järjestäjäpuolelle osviittaa siitä, kuinka paljon joukkueita osallistuu Kyläralliin. Ennakkoilmoittautumisiin kannattaa ohjata jollakin sopivalla porkkanalla, esimerkiksi että ennakkoon ilmoittautuneille on luvassa extrapisteitä.

Tapahtumamarkkinoinnissa kannattaa kääntää kiven alta kaikki mahdolliset tiedotuskanavat ja kontaktit, ja muistaa että jokaisella rallitoimikunnan jäsenellä on velvollisuus levittää tietoa tapahtumasta omalla alueellaan. Yksi juliste lähikaupan seinällä tai tieto tapahtumasta Facebook-sivuilla tavoittaa hyvin minimaalisen määrän potentiaalisia rallitiimiläisiä. Kun jokainen Kylärallin järjestelyihin linkittyvä taho jakaa tapahtumatietoa omissa kanavissaan, kasvaa tavoitettavien määrä moninkertaisesti.

Kenelle välittää tietoa Kyläralli-tapahtumasta:

- Paikallismedia (lehdet, radiot); mediatiedotteet ja puhelinsoitto perään
- Valtakunnan media; mediatiedotteet esim. Maikkari, Nelonen ja Yle
- Järjestäjäpuolen ja yhteistyökumppaneiden kontaktit, facebook-sivut, uutiskirjeet ja s-postilistat

- Kesäasukkaat ja vakiasukkaat
- Paikalliset koulut ja muut laitokset
- Pääkirjastot, joista tieto jaetaan alueen kirjastoihin
- Ilmoitustaulut
- Facebook-ryhmät
- Instagram
- #kyläralli ja muut soveltuvat hashtagit
- Tapahtumakalenterit, Kouvolassa esimerkiksi *VisitKouvola*, *Kymenlaaksonyt.fi*, *yhdistysinfo.fi*
- Radiokanavat
- Lehtien ilmaispalstat / seurapalstat
- Julisteet lähikauppojen ja kokoontumistilojen seinille sekä kylien ilmoitustauluille
- PUSKARADIO: Klassisen puskaradion merkitystä tapahtumamarkkinoinnissa ei kannata vähätellä.

Muita mahdollisia keinoja saada Kyläralli kaikkien tietoisuuteen:

- Ralliradio, paikallisradio päivystämään kisan ajaksi yhdelle EK-pisteelle ja haastattelemaan rallittelijoita.
- Haastekisa: haastetaan esimerkiksi oppilaitoksia tai alueen "julkiksia" mukaan kisaamaan.
- Median edustus kilpailuun mukaan tekemään juttua (-> jälkimarkkinointi hyvässä vauhdissa)
- paikalliset somevaikuttajat tietoiseksi tapahtumasta

Kylaralli.fi-sivustolta on saatavissa esimerkiksi juliste- ja tiedotepohjia markkinoinnin tueksi.

» Rallipassi 2019.

RALLIPASSI

Kyläraallia voi "pelata" paperisella Rallipassilla tai älylaitteella toimivalla pelisovelluksella. Paperinen Rallipassi on kaikessa yksinkertaisuudessaan minimissään yksi A4-kokoinen paperi, johon on merkitty oleellinen tieto Kyläraallista. Rallipassia suunniteltaessa tulee muistaa, että osa joukkueita voi saapua ulkopaikkakunnilta, ja että kaikilla ei välttämättä ole navigaattoria käytössä.

Rallipassiin kerättävä tieto:

- Kyläraallin startti ja maali sekä pelaika, monelta tulokset julkistetaan

- EK-pisteet ja niiden tarkka sijainti
Esim: Jokue – Tasapaino ja tiimityöskentely, Jokuen venevalkama, Sitikkalantie 105, 47400 Kausala
- EK-pisteiden oheishjelma, onko pisteellä ruokailu/kahvittelemahdollisuus tai muuta erityishuomiotavaa
- KA-pisteiden tarkat osoitteet
- Suuntaa antava kartta, johon voidaan merkitä reitin varrelle osuvia lounaspaikkoja
- Yhteyshenkilön yhteystiedot
- Jokaisen EK- ja KA-pisteen kohdalle kohta, johon pisteet merkitään.

PELISOVELLUS OSANA KYLÄRALLIA

SOVELLUKSEN MAHDOLLISUUDET

Kylärallin voi järjestää älylaitteella toimivalla sovelluksella, paperisella "Rallipassilla", tai molempia hyödyntäen. Älylaitteen ja sovelluksen käyttäminen pelissä tuo lisää mahdollisuuksia ralliin valitun sovelluksen ominaisuuksista riippuen. Useimpien pelisovellusten avulla järjestäjien on myös mahdollista seurata kylärallin etenemistä reaaliaikaisesti, sekä kommunikoida rallitiimien kanssa tapahtumapäivän aikana.

HUOM! Osallistujia on hyvä ohjeistaa varaamaan mukaan varavirtalähde peliä varten, jottei akku pääse loppumaan kesken päivän. Samaa peliä ei pääse jatkamaan, mikäli laite on tarpeen vaihtaa välillä.

SOVELLUKSEN VALINTA

Järjestäjät voivat valita omiin tarpeisiinsa parhaiten toimivan sovelluksen useiden vaihtoehtojen joukosta (esim. Action Track, Citynomadi, X-Routes jne.). Jokaisella sovelluksella on omat hyvät puolensa ja haasteensa. On tär-

keää, että jo rallijärjestelyiden alkuvaiheessa mietitään minkälainen tapahtumapäivä on toiveissa järjestää, jotta osataan valita tarpeisiin sopiva sovellus.

Sovellusta valittaessa tulee huomioida ainakin seuraavat seikat:

- 1.** Tapahtuman luonne, eli onko toiveissa järjestää enemmän leppoisaa ajanvietettä vai onko painopisteenä kilpailu. Varsinkin suppeammissa sovelluksissa on rajalliset mahdollisuudet pisteiden merkitsemiseen ja ne soveltuvatkin paremmin käytettäväksi ajanvietteenä ja rallipassin ohessa "lisähu-pina".
- 2.** Millaisia rastipisteitä on tarkoitus tehdä? Suppeissakin sovelluksissa onnistuu helposti tietovisatyypisten rastien tekeminen. Tehtävä-rastien toteuttaminen sovelluksen kautta vaatii sovellukselta enemmän mukautuvuutta.
- 3.** Käytettävissä oleva osaaminen. Suppea sovellus ei vaadi niin paljon osaamista, mutta voi olla hankala mukauttaa tarpeisiin sopivaksi. Monipuolisesti muokattavilla sovelluksilla onnistuu toteuttaa eri-

laisia rasteja, mutta toteutus vaatii jonkun verran tietoteknisiä taitoja toteuttamiseen. Sovellusta valittaessa on hyvä huomioida sisältääkö valittu "paketti" vastuuhenkilön perehdyttämisen/kouluttamisen sovelluksen käyttöä varten.

Aiempina vuosina kylärallin käyttöön on valikoitunut Action Track -sovellus, joka on monipuolisesti muokattavissa erilaisia EK ja KA rasteja varten. Kylärallia varten on tehty myös valmiita tehtäväpohjia Action Trackiin, esim. yhteystietojen keräämiseen, tehtävärastien ja visojen EK-pisteiden luomiseen ja kylmäasemia varten. Voit halutessasi hyödyntää näitä

valmiita tehtäväpohjia lisäämällä niitä omaan kyläralli-pohjaasi.

SOVELLUKSEN KÄYTTÖÖNOTTO

Sovelluksen käyttöönottoa varten tulee tehdä sopimus valitun palveluntarjoajan kanssa käyttäjätunnuksen saamiseksi.

Kun alat luomaan varsinaista kyläralli-pohjaa, on hyvä miettiä ennen rastipisteiden lisäämistä ainakin seuraavia seikkoja:

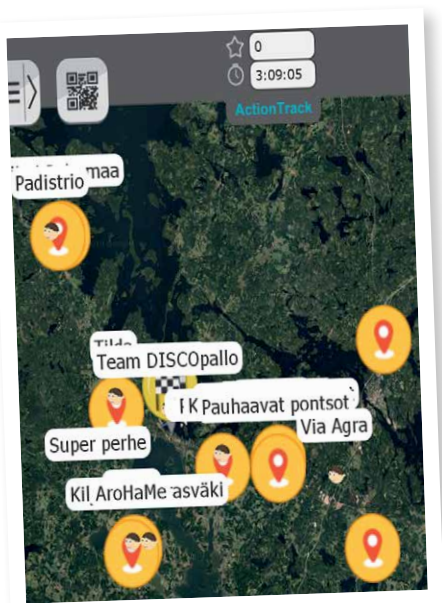
- Mistä kyläralli alkaa ja mihin se päättyy? Vai voiko aloittaa pelin mistä tahansa reitin varrelta?
- Onko rallipisteet tarkoitus suorittaa jossain tietyssä järjestyksessä? Vai voivatko rallitiimit valita vapaasti oman reittinsä?
- Tuleeko rallitiimien käydä kaikilla rallipisteillä peliaikana?

VALMISTELUT

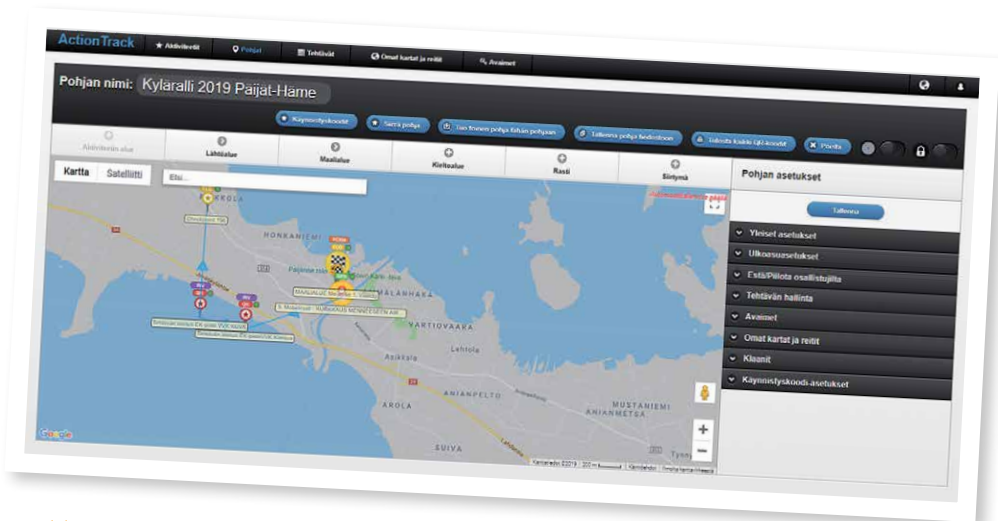
Jotta sovelluksen valmistelu saada ajoissa vauhtiin, on hyvä kerätä rastipisteiden tiedot jo hyvissä ajoin selkeästi talteen. Pelisovelluksen kannalta tärkeimpiä tietoja ovat mm. EK-pisteiden oikeat osoitteet ja se, onko rallipisteillä tarkoitus suorittaa jokin tehtävä (toiminnallinen EK-rasti), onko rastilla tietovisa (tietovisa EK-rasti) vai onko rastipiste kylmäasema.

MATERIAALIT / RASTIPISTEIDEN TIEDOT

Valitusta sovelluksesta riippuu mitä tietoja pystyy kirjaamaan rastipis-

» Sovellusnäkyvä rallitiimille, joukkueet reitillä.

» Näkymä sovellusvastaavalle.

teiden tai tehtävien yhteyteen. Ellei sovellus mahdollista tietojen kirjaimista, olisi ne hyvä mainita muussa yhteydessä, kuten esim. rallipassissa.

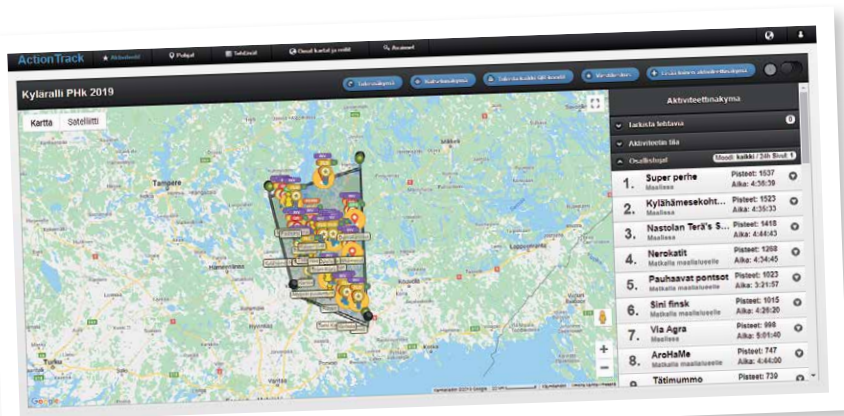
Esimerkkejä tarvittavista tiedoista:

- Tarkka rastipisteen osoite ja sijaintitiedot, sekä mahdolliset ajo-ohjeet ja kuva rastin "maamerkistä".
- Rastipisteen arvioitu suoritus aika (esim. 10min.)
- Onko rastipisteellä oheisohjelmaa tai ruoka-/kahvimahdollisuutta
- Tehtävän aihe ja tiedot ytimekkäästi (esim. Tällä EK-pisteellä pääsette testaamaan sorminäppäryyttä köyden punonnassa). Nämä kirjataan sovellukseen siten, että ne näkyvät vasta kun osallistujat ovat aloittamassa tehtävän suoritusta.

- Tietovisatehtävän kysymykset ja vastausvaihtoehdot. Hyvä kysymysten määrä per rastipiste n. 5–10 kysymystä. Jokaiseen kysymykseen voi myös liittää kuvan. Hyviä kuvia löytää myös ilmaisista kuvapankeista, esim. Pixabay.
- Toiminnallisella rastilla tehtävän kuvaus
- Huolehdi, että saatavilla on myös rastipisteen vastuuhenkilön puhelinnumero ja sähköpostiosoite.

VASTUUHENKILÖIDEN PEREHDYTYS

Sovelluksen käyttämistä varten on hyvä, jos rastipisteiden vastuuhenkilöt testaavat sovellusta ennen varsinaista tapahtumapäivää. On tärkeää että rastipisteen järjestäjät osaavat neuvoa tarvittaessa kyläralliin osallistujia sovel-

» Peli-
näkömä
Kyläralli-
päivänä.

luksen käytössä. Jos käytössä on useita eri QR-koodeja tai muuta helposti sekoittuvaa materiaalia, tulee ne merkata selkeästi, jotta niiden käyttäminen on helppoa rastipisteen järjestäjille tapahtumapäivänä.

SOVELLUKSEN TESTAAMINEN

Toteutuksen aikana on hyvä suorittaa muutama testi, jotta huomaa ajoissa mikäli toimintoihin on jäänyt virheitä. Kylärallia edeltävällä viikolla on hyvä tarkastuttaa kaikkien rastien tiedot rastipisteiden vastuuhenkilöillä. Tämän voi tehdä esimerkiksi perehdytyksen yhteydessä. Sovelluksen toimivuus on hyvä tarkastaa vielä tapahtumapäivänä hyvissä ajoin ennen alkua. Tällöin ehdit vielä tehdä tarvittavat korjaukset ilman kiirettä. Jos käytössä on GPS paikannus rastipisteillä, niin rastien toimivuus tulee testata paikalla ennen tapahtuman alkua.

Huomioitahan, että kun pelisovellus käynnistetään Kylärallipäivänä, siihen ei pysty tekemään muutoksia!

TAPAHTUMAPÄIVÄN KULKU

- Pelin käynnistys sovittuna aikana
- Pelin seuraaminen ja tekninen tuki
- Pistetilanteen päivittäminen tarvittaessa (jos mahdollista soveluksessa/jos pisteet käytössä).
- Joukkoviestien lähettäminen ja pelaajien kanssa kommunikointi (jos mahdollista soveluksessa)
- Pelin sulkeminen sovittuun aikaan.

PALAUTTEIDEN JA TIETOJEN KOONTI

Osallistujien tiedot kootaan yhteen n. 1–2 viikkoa pelin päätyttyä järjestäjien palautetilaisuutta varten. Jos sovelluksella on kerätty palautetta osallistujilta Kyläralli-päivästä, kootaan myös nämä tiedot yhteen palautepalaveria varten.

JÄLKIMARKKINOINTI JA PALAUTTEENKERUU

Markkinointi ei suinkaan pääty tapahtumapäivään, vaan sen jälkeen seuraa jälkimarkkinointivaihe, jolla kiitetään tapahtumaan osallistuneita tahoja sekä luodaan pohjaa tuleville Kyläralleille.

Kun Kyläralli-päivä on ohi, tulisi rallitoimikunnan tehdä vielä seuraavat tehtävät:

- Kiitosviesti osallistujille, järjestäjille ja eritoten yhteistyökumppaneille.
- Tulokset nettisivuille mitä pikimmiten.
- Mediatiedote kaikkiin kanaviin. Tässä auttaa, jos on saanut median edustajat paikan päälle tapahtumapäivänä.
- Sähköpostilla palautekysely osallistujille ja järjestäjille. Kaksi erillistä kyselyä, joihin sopivat poh-

jat on ladattavissa Kylärallisivustolta. Samalla voi tiedustella yleisesti ideoita ja ajatuksia alueen kehittämiseksi.

- Palautepalaveri järjestäjäporukan kesken.
- Otathan yhteyttä, kun suunnittele telette alueellenne Kylärallin järjestämistä. Otamme mielellämme vastaan myös palautetta tapahtumanne jälkeen. Yhteystiedot takakannessa.

Liitteeksi:

- Lista *kylaralli.fi*-sivustolta ladattavista materiaaleista
- Esimerkkilaskelma minimibudjetista
- Järjestelyjen ohjeellinen aikataulutus.

Kiitokset!

Teksti ja kuvat: Kymenlaakson Kylät ry, Päijät-Hämeen Kylät ja Uudenmaan Kylät ry
Graafinen suunnittelu ja taitto: Silva Kärpänoja, Taikasipuli
Kyläralli-hankkeen ja käsikirjan rahoitus: Leader Pohjois-Kymen Kasvu ry, Päijänne-Leader ry ja Leader Ykkösakseli ry

Kymenlaakson Kylät

kymenlaaksonkylat.fi

Päijät-Hämeen

Kylät

phkylat.fi

Uudenmaan Kylät Nylands Byar

uudenmaankylat.fi

KYLIEN VÄLISEN YHTEISHENGEN NOSTATUS • KYLÄRAJOJA RIKKOVA TOIMINTAA • YHTEISTYÖ PAIKALLISTEN YRITYSTEN KANSSA • KUNNAN JA KYLIEN VÄLINEN YHTEISTYÖ • MAASEUTUMATKAILUN KEHITTÄMINEN